

Nr 476.

Av herr **Carlsson-Frosterud m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, med förslag till överenskommelse med Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag, Aktiebolaget Gellivare Malmfält, Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund och Norrbottens Järnverks Aktiebolag.*

I anledning av propositionen nr 241 med förslag till överenskommelse med Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag, Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, Aktiebolaget Gellivare Malmfält och Norrbottens Järnverks Aktiebolag få undertecknade anföra följande:

Huruvida det föreslagna avtalet innebär större ekonomiska fördelar för staten än det nu gällande, skola vi icke söka att ingå på. De i propositionen ingående värderingsuppgifterna lämna icke tillräcklig vägledning för ett bedömande. Det synes oss emellertid vara en mycket anmärkningsvärd brist, att ett förslag, vars ekonomiska innebörd för staten under flera generationer måste vara av största vikt, icke innebär den fullständiga uppgörelse utan flytande villkor, varom framställdes krav redan vid 1907 års riksdagsbehandling av ärendet. Detta gäller i främsta rummet uppskattningen av de *brytningsmöjliga* malmkvantiteterna vid de ifrågavarande malmfälten. En föreslagen forcerad brytning måste betyda ett tidigare uttömmande av dessa kapitaltillgångar. Vad betyder detta vid en uppskattning av realvärdena i och för en statsinlösning år 1947? Vid gällande avtalstids utgång äger staten utan lösen övertaga Luossavaara Malmfält. I nu föreliggande avtalsförslag ingår bestämmelsen, att denna fyndighet utan ersättning helt skall övergå till bolaget. Värderingen av en sådan förmån saknas emellertid både med avseende till värde och malmkvantitet. När detta oaktat lösesumman vid ett statens övertagande av gruvorna år 1947 väsentligt höjts, måste det innebära den mycket osannolika förutsättningen, att de brytningsmöjliga malmkvantiteterna äro praktiskt taget outtömliga. Någon vederhäftig bekräftelse å ett sådant antagande saknas likväl och torde väl också vara omöjlig att erhålla. För vår del hålla vi före, att gruvfältens värde efter tjugo år och sedan ett utnyttjande skett enligt förslaget villkor måste anses vara avsevärt lägre än nu. Härtill bör läggas, att brytningen av malm under åren 1936—1947, vilket ju innebär en icke ringa minskning av malmstocken, enligt förslaget icke fått inverka på inlösningssumman vid sist nämnda år. Vid uppgörelsen år 1913 ansågs det emellertid tillbörligt att taga hänsyn till en så skeende värdeminskning av tillgångarna.

Även i övrigt kunna enligt vårt förmenande anmärkningar mot avtalsförslaget framställas. De utgå emellertid också från den bristande klarheten och ofullständigheten i propositionens behandling av värderingsuppgifterna. På basis av de uppgifter om fördelar och nackdelar för staten, vilka innehållas i propositionen, torde knappast någon av riksdagens ledamöter kunna bilda sig ett sådan övertänkt omdöme om det för långa tider för landets ekonomi och näringsliv så djupt ingripande och betydelsefulla förslaget, att ett beslut nu skall kunna fattas. Icke heller lämna de i ärendet hörda myndigheternas utlåtanden tillräckligt stöd för en anslutning till förslaget. Det förefaller oss, som om genom den korta tid, som stått till förfogande för de hörda ämbetsverken, deras granskning blivit alltför summarisk och knappast vägledande. Vad järnvägsstyrelsen annars anmärkt rörande fraktsatserna för järnvägstransporten av malmen, synes oss värt ett ytterligare övervägande. Man må betänka, att tontalet lapplandsmalm utgör nära 40 procent av statsbanans godstransportarbete. De billiga malmfrakterna innebära även för de privata delägarna i malmbolaget en fördel, varom värdering i förslaget saknas. Likaledes saknas en uppskattning av de kostnader staten med all sannolikhet måste ikläda sig för anskaffandet av den järnvägsmateriel, som erfordras för utfrakten av den höjda malmkvantiteten.

I dessa hänseenden liksom ifråga om de ekonomiska konsekvenserna av statens deltagande i malmbolagets kostnader för erforderliga nyanläggningar med anledning av den ökade malmbrytningen saknas nödvändiga värderingsuppgifter. Ett beslut i överensstämmelse med propositionen synes oss sålunda komma att ske i avsaknad av den nödvändiga grunden för ett samvetsgrant omdöme. Det nu gällande avtalet torde till sina ekonomiska följder i huvudsak vara känt. Inom dess ram bör det icke vara omöjligt att genom ömsesidigt tillmötesgående finna en lämplig övergångsform beträffande anordningar för ökad brytning, inklusive djupbrytning och malmförsäljning, utan att därigenom hinder läggas i vägen för staten att begagna sin inlösningsrätt vid nu gällande avtalsperiods utgång.

På grund av vad sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 241.

Stockholm den 21 april 1927.

<i>L. J. Carlsson-Frosterud.</i>	<i>B. Mogård.</i>	<i>Herman Norling.</i>
<i>Olof Nilsson,</i> Örebro.	<i>Ruben Wagnsson.</i>	<i>Emil Olovson,</i> Västerås.
<i>Henning Leo.</i>	<i>Karl Ward.</i>	<i>A. Norsell.</i>
<i>Helge Bäcklund.</i>	<i>Anders Hansson,</i> Trollhättan.	<i>Carl Lovén.</i>
<i>Oskar Hagman.</i>	<i>Emil Andersson,</i> Prestbol.	<i>Olof Andersson,</i> Höör.
<i>Emil Fast.</i>	<i>Karl Bergström,</i> Hälsingborg.	<i>A. W. Pettersson,</i> Köping.